

'Scherp formuleren, geen ruimte laten voor dubbelzinnigheid'

Alexander Cornet en Ronald Trof

Oud-promovendi, intensivisten Medisch Spectrum Twente Enschede

De eerste afspraak bij Johan in zijn werkkamer destijds in het VUmc, moet op elke promovendus een onuitwisbare indruk achter hebben gelaten.

Zijn kamer was aan het einde van een lange gang op de 7e etage, en zijn deur stond zowel letterlijk als figuurlijk altijd open. Bij de eerste indruk raakte je onmiddellijk gefascineerd; zittend achter zijn bureau, het ene been over het andere geslagen, zijn bril op het puntje van zijn neus (of losjes op de bovenlip), te schrijven aan of te lezen in een manuscript onderwijl nippend aan een typisch soort kopje, gevuld met gitzwarte koffie, die je alleen maar in zorginstellingen tegenkomt. Geprinte eerste, tweede of achtste versies manuscripten werden in luttele minuten gescreend op onvolkomenheden en voorzien van allerlei correctieve krabbels, om vervolgens zijn blik te werpen op het beeldscherm van een krakende PC uit de periode van de beeldbuis televisie. Met open mond werd je bijna gehypnotiseerd door een flikkerende cursor op het scherm die je terugbracht in de tijd van de begin jaren '90: WordPerfect 5.1...

Een tweede indruk, rondkijkend door zijn kamer, met opmerkelijke afwezigheid van daglicht ten gevolge van, met houten platen gebarricadeerde ramen waarachter bouwvakkers klaarblijkelijk met iets bezig waren (...) en de aanwezigheid van – over de volle binnenomtrek van de kamer vanaf de grond tot aan het plafond – planken aan de muur met daarop stapels en stapels manuscripten en allerlei ander papierwerk. En alsof dat niet genoeg was, stonden er ook op de grond, kniehoge stapels met manuscripten en artikelen, allemaal, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, door professor Groeneveld gelezen.

Na een beleefd kloppje op de deur, zei hij, met een naar later zou blijken kenmerkend nasaal stemgeluid: "Jaaaaaaaaa?" en keek naar links. "Aah, daar ben je, kom verder, hoe is het met je stukje?", waarna een schuine grap en een bulderende lach.

Hoogstwaarschijnlijk is iedere promovendus initieel onder de indruk van de kennis van zijn promotor en neemt dat naar gelang de promotie vordert, geleidelijk af. Met Johan als promotor was dit uitgesloten. Zijn kennis van de literatuur was grotesk, en als hij refereerde naar een bepaald stuk, draaide hij zich om op zijn bureaustoel, deed een greep in een van de stapels papierwerk en toverde het betreffende artikel tevoorschijn.

Zijn kennis van basale en toegepaste fysiologie, maar ook pathofysiologie was immens. Dat maakte dan ook dat zijn promovendi zowel basaal fysiologisch onderzoek deden op longvaatendotheel van muizen en ratten, alsmede gerandomiseerde klinische trials uitvoerden naar de toepasbaarheid van hemodynamische monitoring devices of de mogelijkheid longvaatpermeabiliteit bij patiënten met ARDS te reduceren. Maar ook nefrologie en infectieziekten behoorden tot zijn onderzoeksdomein. Tegenwoordig leidt specialisatie tot steeds meer weten van steeds minder, maar Johan had kennis van bijna alles.

Johan was een allround onderzoeker: preklinisch en klinisch onderzoek, prospectief en retrospectief – alles leek hij te beheersen. Tijdens de fase van data verzamelen, keek hij reikhalzend uit naar het moment dat de data eindelijk